

Lapin kaivostoiminnan kulttuuriset vaikutukset ja kysymykset: pitkän aikavälin näkökulma kestävään kaivostoimintaan pohjoisessa

Kaivostoiminta pohjoisen Fennoskandian alueella (Lappi/Saamenmaa) on herättänyt runsaasti keskustelua ja ristiriitoja, jotka liittyvät luonnonsuojeluun ja alkuperäiskansojen oikeuksia koskeviin laajempiin kysymyksiin. Ristiriidat heijastavat monin osin pohjoisiin alueisiin liittyviä nykypäivän intressejä, mutta niiden taustalla vaikuttavat myös erilaisista maailmankuvista ja ympäristösuhteista nousevat jännitteet. Nämä jännitteet juontuvat ainakin 1600-luvulta ja liittyvät Lapin/Saamenmaan kolonialistiseen historiaan ja

modernisaatioon.

Historiallista ja nykypäivän kaivostoimintaa on tarkasteltu usein kapeasta teknologisesta, taloudellisesta tai poliittisesta näkökulmasta, kun taas tässä hankkeessa pohjoista kaivostoimintaa tutkitaan sosiokulttuurisena ilmiönä. Tutkimuksessa analysoidaan Lapin kaivostoiminnan syntyä ja kehittymistä suhteessa laajempiin uudistuksiin, jotka ovat kohdistuneet pohjoisille alueille varhaismodernista ajasta lähtien. Pohjoista kaivostoimintaa ja sen monimuotoisia kulttuurivaikutuksia sekä kulttuuriperintöä analysoidaan ja tulkitaan yhtäältä tätä taustaa vasten ja toisaalta ihmisten, materiaalien kulttuurien, infrastruktuurien ja ympäristöjen vuorovaikutuksen näkökulmasta. Tutkimus hyödyntää erilaisia tutkimusaineistoja sekä historian, arkeologian, antropologian, maantieteen, materiaallisen kulttuurin tutkimuksen ja kulttuuriperinnön tutkimuksen lähestymistapoja.

Tutkimushankkeen pyrkimyksenä on ymmärtää moderniin kaivostoimintaan liittyvien ongelmien ja ristiriitojen historiallisia juuria ja kaivostoiminnan kulttuurisia vaikutuksia pitkällä aikavälillä ja poikkitieteellisestä näkökulmasta. Tällainen lähestymistapa auttaa kehittämään sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestäviä tapoja hyödyntää pohjoisen luonnonvaroja. Tutkimuksen tulokset edistävät yhtäältä pohjoisen kaivostoimintaa koskevaa tutkimusta hyödyttävät toisaalta eri sidosryhmiä ja päätöksentekijöitä pohjoisten luonnonvarojen hallintaa koskevilla kysymyksillä.

Lisätietoa:

- Vastuullinen johtaja: Vesa-Pekka Herva (arkeologia, humanistinen tiedekunta, Oulun yliopisto)

Tutkimusryhmän jäsenet:

- Prof Hannu I. Heikkinen, hannu.i.heikkinen@oulu.fi
- Ms Teresa Komu, teresa.komu@oulu.fi
- Dr Magdalena Naum, magdalena.naum@oulu.fi
- Dr Jonas M. Nordin, jonas.nordin@historiska.se
- Dr Risto Nurmi, risto.nurmi@oulu.fi
- Dr Carl-Gösta Ojala, carl-gosta.ojala@arkeologi.uu.se
- Dr Simo Sarkki, simo.sarkki@oulu.fi